

at mærke jo er udfærdiget af Dronning Sophie Magdalene. Det hedder nemlig deri, at „saalænge Vi leve, forbeholde Vi os som høie Stifterinde alene Disposition og fri Haand; i Fremtiden derimod skal denne Stiftelse altid afhænge af Hans Kongelige Majestæt osv. —, hvorfor Vi anbefale denne Stiftelse til Hans Kongelige Majestæts Naade osv.“ — at derved skulde være tilfattet at udtale, at hun kun saalænge hun levede betragtede Stiftelsen som sin, og at derimod Stiftelsen, naar hun døde, skulde overdrages eller falde tilbage til Kongen, er Noget, som man i og for sig ikke kan faae ud af af disse Ord, især naar man tager i Betragtning, at det, som saaledes anbefales eller, om man vil med Flertallet, overdrages til Kongen efter Dronningens Død, ikke alene er Stiftelsen, men ogsaa Personerne i Stiftelsen, thi jeg tror dog ikke, at man kan gaa ud fra, at det var Meningen at ville handle om Eiendomsretten over de paagældende Personer i Stiftelsen. Men det vilde jo ogsaa være i Strid med de af mig oplæste Stykker af selve Donationen. Nei, hvad der er Tale om i denne Artikel, det er, at saalænge den høie Stifterinde selv levede, forbeholdt hun sig fri Raadighed, hvad Bestyrelsen af Stiftet angaar; hvorimod hun anbefalede de suveræne Konger, naar hun var død, at indtage den Plads til Stiftet, som hun forbeholdt sig selv, saalænge hun levede. Det er altsaa saa langt fra, at hun opgav Stiftet, at tværtimod hendes Anbefaling til Kongen om at træde i hendes Sted overfor Stiftet, beror og hviler paa den Forudsætning, at Stiftelsen skulde blive bestaaende. Det er mig aldeles uforstaaeligt, hvorledes det har været muligt at læse Artikel 32 paa anden Maade. Men, som sagt, det er ikke alene Christian den 6te, den suveræne Konge, der har villet det paa den anførte Maade, men, som jeg sagde før, hans Efterkommere, som jo efter Flertallets Mening skulde have været berettigede til at tilbagekalde den gjorte Gave, have, saa langt fra at gjøre dette, tværtimod anerkjendt Stiftet som bestaaende. Dog maatte jeg maasse først bede Fundatsen af 1737 sammenholdt med Donationen af 1731; der udtales nemlig noget aldeles Bignende som i Donationen. Man vil finde det Pag. 11, og hedder det der i Artikel 1: „Vi skjenke osv. dette Frøentstift af fri Kongelig Villie „zu ewigen Tagen als ein rechtes unwiderzueckliches Eigenthum“. Jeg tror ikke, at man kunde finde stærkere Ord i Sproget for at betegne, at det skal være noget Stedsøverende. Jeg kommer nu til, hvad der foreligger fra de senere Tider, fra de senere suveræne Konger, og jeg skal da blive staaende ved Frederik den 6te, idet det var ham, der i Mæret 1838 gav Stiftelsen en ny Fundats, ved hvilken han jo, som Kommissionens Flertal har opfattet det, og som det nys blev udtalt af den ærede Ordfører for Flertallet, skulde have antydet, at han ansaa sig for fuldt raadig over Stiftelsen. Hvad siger da nu Frederik den 6te?

Det vil man behageligt erfare ved at se hen til Kommissionens Betænkning, Side 37, blandt Bilagene. Der finder man udtalt i Fundatsens Artikel 1, at „Grevskabet Ballø med dets underliggende Gaarde og Godser osv., saaledes som samme af Høifalig Kong Christian den 6te ved Gavebrev af 21de Marts 1731 er skjenket Høifalig Dronning Sofie Magdalene og af Hende igjen ved foremeldte Fundation af 28de November 1737 Art. 1 er skjenket Ballø Stift, skal fremdeles være og forblive Stiftets uigjenkaldelige Eiendom.“ Ja, det forekommer mig ogsaa, at Kong Frederik den 6te maa siges at have talt meget tydeligt, klart og bestemt. — Man kan altsaa ikke komme bort fra Sagen ved at sige, at der i dette Tilfælde, med Hensyn til Ballø, kan siges at foreligge en Erkjendelse fra Kongerne eller de fyrstelige Personer om, at det ikke var Hensigten at give stedsøverende Eiendom eller at oprette et Stift som noget selvstændigt og stedsøverende Bestaaende. Nu forekommer det mig, at naar man saaledes har at gjøre med en Stiftelse, som det utvivlsomt har været de suveræne Kongers Villie skulde have en selvstændig retlig Stilling, skulde være adskilt fra Statens Midler, og dette er en Tilstand, som saaledes er bleven anerkjendt gennem snart 150 Aar, da burde der ansøres særdeles gode og uimodsigelige Grunde for, at den Forstaaelse, som man nu i Mæret 1872—73 mener at kunne gjøre gjældende af den mere end to Hundrede Aar gamle Kongeløvs enkelte Artikler, er den ene rigtige i Modsetning til den Fortolkning, i Henshold til hvilken de suveræne Konger og Regjeringerne i det omtalte lange Tidsrum have handlet. Den ærede Kommissionens Flertal har imidlertid som sagt ikke nærmere begrundet, hvorfor det mente, at det var saa klart, at disse Artikler: 19, 20 og 26 i Kongeloven skulde føre til det anførte Resultat, og jeg kan altsaa heller ikke imødegaa noget Raisonnement fra dette Flertals Side. Jeg anser det ogsaa for saa meget mindre nødvendigt at gjøre dette, da jeg, hvad navnlig denne Del af Sagen, dette juridiske Spørgsmaal, angaar, tror i det Hele taget at kunne henvise til det Skrift, jeg før tillod mig at nævne. Derimod vil jeg ikke undlade at sige til, at selv om man nu efter disse Aarhundreders Forløb havde opdaget den rigtige Forstaaelse af Kongelovens Artikler, i Modsetning til den, som i saa mange Tider var bleven gjort gjældende, saa vilde det dog ikke være tilstrækkeligt til at røkke den Retstilting, som de paagældende Instituter i Mellemtiden have faaet; thi det kan virkelig ikke nytte at ville benegte, at naar de paagældende Stifterer i saa lange Tider have bestaaet faktisk anerkjendte som selvstændig berettigede juridiske Personer, saa vilde deres Retstilting derved være bleven saaledes sikret, saaledes gjort fast, at der, i Overensstemmelse med de almindelige Rettsregler om Hævd, ikke nu vilde kunne